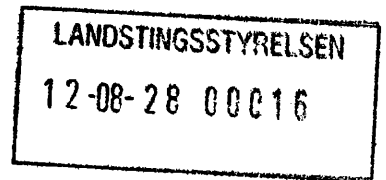

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2012-08-15

LS 1205-0666

Landstingsstyrelsen

Motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S) om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård

Föredragande landstingsråd: Lars Joakim Lundquist

Ärendebeskrivning

Motionärerna föreslår att de åtgärder som behövs för en trygg och säker ambulanssjukvård ses över.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting har högt ställda krav på medicinsk kompetens i den prehospitala vården. Samtliga ambulanser bemannas med specialistutbildad sjuksköterska. Under 2011 infördes EKG-apparater i samtliga ambulanser samtidigt som antalet ambulanser ökat. Ambulanssjukvården har gått från att förr i tiden vara en transportorganisation till att bli en rullande akutmottagning med hög kompetens att omhänderta allt mer komplicerade fall. Ambulanssjukvården har upphandlats sedan nitton år tillbaka och den upphandling som senast genomförts innehåller högre kvalitetskrav än tidigare.

Alliansen har sedan 2006 tagit sex fler ambulanser i drift. I jämförelser med andra län beträffande ambulansstäthet så måste alla persontransporter räknas med. Vid så kallade liggande persontransporter har Stockholms län till skillnad från andra län en separat organisation för detta. Dessa bilar övertar nu också syrgastransporter vilket frigör drifttid för flertalet ambulanser. Till detta kommer att drifttiden utökats för ytterligare fem ambulanser. Utöver ambulanser har en ny upphandling gjorts avseende jourläkarbilsverksam-

SKRIVELSE
2012-08-15

LS 1205-0666

heten som nu får ett utökat uppdrag. Jurläkarbilarna ska öka antalet medicinska bedömningar i hemmet; i ett första skede ska besöken öka från dagens cirka 2 000 till 6 000 besök med option i avtalet på ytterligare 6 000 besök. Fler medicinska bedömningar i hemmet utförda av jurläkare ökar tryggheten och tillgängligheten till vården samtidigt som trycket minskar på ambulansverksamheten och länets akutmottagningar.

Hygienkraven för ambulanssjukvården är högt ställda för att uppnå en god patientsäkerhet. Skriftliga rutiner finns hos samtliga leverantörer som personalen är skyldiga att följa. När en ambulans behöver rengöras ska bilen tas ur drift och ropas inte ut på nya uppdrag förrän den är redo. Detta ska ske genom att SOS Alarm meddelas av personal i ambulanserna. Samarbetet med SOS Alarm – i detta samt i andra avseenden – följs regelbundet upp av landstinget. Kraven på samverkan mellan landstinget, SOS Alarm och ambulansföretagen stärktes också i och med det nya avtal som trädde i kraft den 1 februari 2012.

I avtalen mellan Stockholms läns landsting och ambulansleverantörerna specificeras att personalens kompetens ska vara adekvat i enlighet med skullkrav i avtalet, att kompetensen vidmakthålls och dessutom anpassas till utvecklingen på området. Skullkraven för kompetensen och bemanningen är högt ställda och föreskriver bland annat att ambulanssteam ska bestå av två personer varav minst en specialistutbildad sjuksköterska. Till detta kommer en lång rad medicinska krav samt överenskommelse om att leverantören ansvarar för introduktionsutbildning. Beträffande personalansvar såsom schemaläggning är detta en fråga mellan ambulansleverantören och de anställda.

Det är viktigt att tillgängligheten till ambulanssjukvård är god över hela Stockholms län, från nord till syd och öst till väst, från innerstad till skärgård. Av denna anledning har ambulansverksamheten också tillgång till en ambulanshelikopter med förstärkning med ytterligare en helikopter under sommarmånaderna. Av samma anledning tillämpas gränslös dirigerings av ambulansbilarna. Det är relativt stor skillnad i nyttjandegrad för bilarna mellan innerstad och ytterområden i länet. På grund av denna ojämnhets i belastning mellan olika ambulanser och geografiska områden så ska bilarna röra sig gränslöst och täcka upp områden för varandra vid behov. Detta är mycket positivt och något som vi värnar och vill utveckla ytterligare beträffande effektivitet och precision.

Den gränslösa dirigerings syftar till en snabbare framkörning av ambulansen till patienten, därför har sättet ändrats på vilket man mäter tidsåtgången. Från det att samtal inkommer till larmcentral till dess att ambulansen

SKRIVELSE
2012-08-15

LS 1205-0666

finns på olycksplatsen så är det en lång kedja av händelser som spelar in. För att var och en av aktörerna i denna vårdkedja ska kunna ta ansvar för – och ges möjlighet att förbättra – tidsåtgången så ska de också mätas separat. Detta sammantaget minskar den totala tid som en patient väntar på ambulans. För ambulanserna gäller i nuvarande avtal oförändrat de skarpa krav om starttid på högst 90 sekunder vid uppdrag med prioritet 1 och högst 180 sekunder vid uppdrag med prioritet 2 och 3.

Uppföljning av avtal med ambulansleverantörerna sker löpande. Drifftid och nyttjandegrad mäts, vilket innebär att man då också kan se i vilken utsträckning fordonen varit avställda för exempelvis rengöring. Startintervaller kontrolleras och vite kan utdömas om tid överstigits vid startintervall. Stockholms Prehospitala Center (SPC) spelar en betydande roll för samordning, kompetensutveckling och uppföljning. Detta sker exempelvis genom att SPC samlar det Medicinska Rådet, samråder med leverantörer och ambulansläkare och skapar riktlinjer för att trygga patientsäkerheten och förebygga risker.

Alliansen i Stockholms läns landsting är stolta över den goda verksamhet som bedrivs och den oerhört kompetenta personal som finns runt om i länet. Stockholm är en växande stad och självklart utvecklas ambulansverksamheten i takt med detta. Dock är det viktigt att se hela den samlade bilden av all prehospital vård och angränsande förebyggande åtgärder när frågan diskuteras.

Beslutsunderlag

Stf förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 11 juli 2012

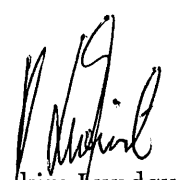
Motion 2012:12

Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 19 juni 2012 med S- och V-ledamöternas reservation

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 23 maj 2012

Torbjörn Rosdahl

Lars Joakim Lundquist

Hans-Erik Malmros

Landstingsstyrelsens förvaltning

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2012-07-11

LS 1205-0666

Landstingsstyrelsen

Ankom Stockholms läns landsting 2012 -07- 11 Dnr. LS/205-0666

**Yttrande över motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S)
om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård**

Rekel II

Ärendebeskrivning

Motionärerna föreslår att landstingsfullmäktige ska besluta om åtgärder som ska förbättra ambulanssjukvården.

Beslutsunderlag

Stf förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 11 juli 2012
Motion 2012:12
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 19 juni 2012
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 23 maj 2012

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta
att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Med hänvisning till det yttrande som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har lämnat anser förvaltningen att motionen ska anses besvarad.

Anne Rundquist
Stf förvaltningschef

Motion av Dag Larsson (S) m.fl. om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård

En välfungerande sjukvård är en av samhällets viktigaste grundfundament. Det bygger på ett ömsesidigt förtroende mellan medborgarna och sjukvården om att rätt patient ska få rätt vård i tid. Men också att den vård man får håller högsta kvalitet och sätter patientens behov först.

En nödvändig förutsättning för detta är att vi har en trygg och säker ambulanssjukvård när vi blir akut sjuka eller skadade. Men också att den personal som arbetar inom ambulansverksamheten ges rätt förutsättningar för att kunna prestera sitt allra yttersta när det verkligen gäller. Mycket pekar nu på att dessa förutsättningar radikalt har försämrats.

Den snabbt växande befolkningen i kombination med allt högre ställda krav och förväntningar från befolkningen, har ställt ambulanssjukvården inför stora utmaningar. Trycket på ambulanserna har ökat och möjligheterna för personalen att göra måltidsuppehåll, toalettbesök eller ta rast under arbetspassen är mycket begränsade. Under sådana arbetsförhållanden hotas det patientsäkra omhändertagandet.

Det finns även stora brister gällande rengöring och påfyllning av material i bilarna. Vi menar att det är en tydlig indikation på att antalet ambulansbilar är för få när personalen i byts av inne på en akutmottagning och där fordonet inte kommer in till stationen på tre dygn. Ur smittskydds- och patientsäkerhetsperspektiv är det helt otillfredsställande då en ambulans kan åka från ett uppdrag med exempelvis en patient med kräksjuka till en transport av en nyförlöst kvinna med barn utan att fordonet hinner rengöras så grundligt som det borde.

Vi Socialdemokrater menar att frågan om antalet ambulansenheter i länet behöver utredas. En jämförelse med de andra storstadslänen i landet visar att det i Stockholms län går en ambulans per 34 000 invånare, medan det för Skåne är 23 000 invånare per ambulans respektive 19 000 invånare per ambulans i Västra Götaland. Delvis förklaras detta i skillnad i yta och befolkningstäthet, men det är tveksamt om det verkligen är den enda förklaringen.

Uppgifter förekommer idag m att det regelbundet råder stora skillnader hos ambulansentreprenörerna vad gäller tillgång på reservfordon samt skick och

driftssäkerhet i fordonsparken. För att undvika att så är fallet krävs en skärpt uppföljning från Hälso- och sjukvårdsnämnden som beställare.

Inom Stockholms läns landsting tillämpas idag principen om gränslös dirigerings. När den gränslösa dirigeringen möter Stockholms mycket besvärliga och komplicerade trafiksituation påverkar det såväl tillgänglighet som framkörningstider till patienten. Det finns tillfällen då delar av länet kan stå utan täckning av ambulans för att inga andra bilar finns tillgängliga. Vi menar att det finns anledning att se över modellen med gränslös dirigerings för att säkerställa att alla länsinvånare alltid ges en god och säker tillgång till ambulans utan onödiga väntetider.

Vidare riskerar den upphandlingsstruktur som finns idag medföra ett avstånd mellan de två utförardelarna; SOS Alarm och ambulansföretagen. Resultatet blir att de problem som finns ständigt tycks bli någon annans ansvar. Detta borde föranleda en grundlig prövning av rådande ansvarsförhållanden och samverkansformer.

Det är viktigt att befolkningen i Stockholms län kan känna sig trygg i förvisningen om att ambulansen kommer om du drabbas av en allvarlig sjukdom eller olycka. Vi menar också att den personal som tar hand om patienten i hemmet eller på olycksplatsen måste ges de absolut bästa förutsättningarna till att göra sitt jobb.

Med anledning av ovanstående föreslår vi landstingsfullmäktige besluta

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att snarast utnyttja den option som finns i gällande ambulansavtal för att göra en tilläggsbeställning om utökat antal ambulansfordon

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda det långsiktiga behovet av ambulansfordon i jämförelse med andra delar av landet samt med beaktande av befolkningsprognoserna om fortsatt stark tillväxt i vårt län

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden omedelbart måste kräva en redogörelse av entreprenörerna för hur nuvarande arbetsmiljöproblemen ska åtgärdas så att personalen ges erforderliga raster

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att i framtida upphandlingar av ambulanssjukvården lägga betydligt större tyngd på kvalitet än i den senaste upphandlingen

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att utforma framtida upphandlingar av ambulanssjukvården så att riktlinjer avseende bemanning ställs i avtalen

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att utforma framtida upphandlingar av ambulanssjukvården så att tidssatta mål ställs om när ambulans ska vara på plats vid prio1-larm

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att Hälso- och sjukvårdsnämnden se över samverkans- och ansvarsförhållandena mellan de tre aktörerna: SOS Alarm, ambulansföretagen och landstinget

att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att se över principerna för dirigering av ambulanser för att säkra tillgången utan onödiga väntetider

att Hälso- och sjukvårdsnämnden skall skärpa sin uppföljning genom att kontrollera att hygien- och smittskyddskrav alltid upprätthåller en acceptabel standard hos anlitate leverantörer av ambulanssjukvård.

Stockholm den 8 maj 2012

Dag Larsson

Johan Sjölander

Anna Kettner

PROTOKOLLSUTDRAG

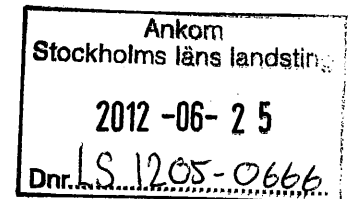
7/2012

§ 8

SAMMANTRÄDESDAG
2012-06-19

Justerat   Filippa Reinfeldt (M)
                                         Dag Larsson (S)

Anslagsdatum   2012-06-19

Rokel II

§ 8 Yttrande över motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S) om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård
HSN 1205-0606

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion av Dag Larsson m.fl. (S) om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2012-05-23

Motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S)

Protokollsutdrag, Programberedningen för akutsjukvård, 2012-06-11

Yrkanden

1 Ordförandens (M) förslag för M-, FP- och C-ledamöterna om bifall till förvaltningens förslag.

2 Petra Larssons (S) förslag för S-ledamöterna, med bifall från Birgitta Sevefjord (V), om bifall till motionen.

Propositionsordning

Inför beslut ställer ordföranden proposition på yrkandena. Hälso- och sjukvårdsnämnden **beslutar** i enlighet med ordförandens förslag.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden **beslutar**

att till Landstingsstyrelsen överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

SAMMANTRÄDESDAG
2012-06-19

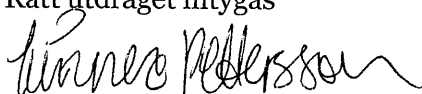
7/2012
§ 8

Reservation

S- och V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt egna förslag.

Vid protokollet
Linnea Pettersson

Rätt utdraget intygas

Linnea Pettersson

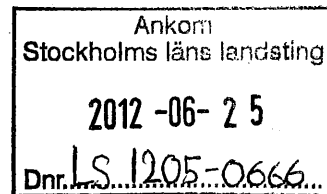
Expedieras till:
Landstingsstyrelsen
S-kansliet
Akten

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2012-05-23

HSN 1205-0606

Handläggare:
Gustav Ohlén

Rotel II

Yttrande över motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S) om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion av Dag Larsson m.fl. (S) om åtgärder för en trygg och säker ambulanssjukvård. I motionen föreslår Dag Larsson m.fl. (S) att Landstingsfullmäktige uppdrar till Hälso- och sjukvårdsnämnden att snarast utnyttja option för tilläggsbeställning, utreda det långsiktiga behovet av ambulanssjukvård och kräva redogörelse av entreprenörerna för hur nuvarande arbetsmiljöproblem ska åtgärdas. Vidare föreslås att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att i framtida upphandling lägga större tyngd på kvalitet, utforma riktlinjer avseende bemanning och ha tidsatta mål vid prio1-larm. Slutligen föreslås att uppdra till Hälso- och sjukvårdsnämnden att se över samverkan - och ansvarsförhållanden mellan SOS Alarm, ambulansföretagen och landstinget, se över principerna för dirigerings av ambulanser samt skärpa uppföljningen av hygien- och smittskydds krav.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2012-05-23
Motion 2012:12 av Dag Larsson m.fl. (S)

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i Programberedningen för akutsjukvård.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till Landstingsstyrelsen överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget

Motionen

Dag Larsson m.fl. framhåller i motionen vikten av en trygg och säker ambulanssjukvård för att upprätthålla medborgarnas förtroende. Motionärerna menar att en snabbt ökande befolkning i kombination med höjda krav och förväntningar har ställt ambulanssjukvården inför utmaningar. I motionen framhålls att personalens möjligheter till

nödvändiga uppehåll är begränsade vilket hotar patientsäkerheten. Det framhålls även att det finns brister gällande rengöring och påfyllning av materiel i bilarna. Motionärerna menar att sammantaget är ovanstående indikationer på att antalet ambulanser är för få i länet vilket bland annat är otillfredsställande ur smittskydds- och patientperspektiv.

Dag Larsson m.fl. anser att behovet av ambulanser i länet behöver utredas och att tillgången till driftsäkra reservfordon är begränsad. Vidare framhålls att systemet med gränslös dirigering kan leda till att delar av länet kan bli utan täckning av ambulans. Motionärerna menar att dagens upphandlingsstruktur också kan leda till större avstånd mellan SOS Alarm och ambulansleverantörerna och att en grundlig prövning av ansvarsförhållande och samverkansformer bör göras.

Motionärerna framhåller att det är viktigt att befolkningen i länet kan känna sig trygga i förvisning om att ambulansen kommer vid allvarlig sjukdom eller olycka.

Arbetsmiljö

Vid nyligen genomförd uppföljning av bland annat anställningsvillkor uppger samtliga leverantörer att de har kollektivavtal, samt god dialog med sina personalorganisationer.

I samband med avslut och start på en ny avtalsperiod finns en ökad personalrörlighet; vissa personalgrupper byter arbetsgivare för att stanna i sitt geografiska område, medan andra väljer att följa med sin arbetsgivare till ett nytt område. Sammantaget leder det till förhöjd, men fortfarande förhållandevis låg, personalomsättning även vid start av nya avtal.

Raster och måltidsuppehåll är ett personalansvar för leverantören och förhandlas med respektive personalorganisation. Samariten Ambulans AB har från och med februari 2012 infört rast på högbelastade bilar och har avlösarbil i dessa områden.

Kapacitet

Ambulanssjukvården har under 2011 förstärkts med tre nya ambulanser och från och med februari 2012 har verksamheten utökats med ytterligare en ambulans. Drifttiden har ytterligare utökats på fem ambulanser. De tidigare två akutbilarna är nu dygnsambulanser med anestesikompetens vilket innebär att de nu även kan transportera patienter. Totalt finns 61 ambulanser i länet och en ambulans för så kallade utomlänsuppdrag. Därutöver finns en intensivvårdsambulans som från och med februari 2012 har bemanning dygnet runt.

Patienter med behov av syrgas får från och med mars 2012 sin transport via liggande persontransport vilket också avlastar ambulanssjukvården.

Stockholms Prehospitla Center (SPC) och SOS Alarm har i dagsläget uppdraget att genomlysna och utvärdera den volymökning av antal uppdrag med 13 % som skedde mellan 2010 och 2011.

Väntetid

Olika leverantörer ansvarar för olika delar i vårdkedjan. Respektive leverantör ansvarar för sin del och har därigenom möjlighet att påverka sina ställtider. Inriktningen i nuvarande avtal är att följa respektive del i vårdkedjan, allt för att därmed minska patientens totala väntetid. Kravet på startintervall är det samma som i tidigare avtal och vite kommer att utdömas vid för långa inställelsetider.

För att identifiera samtliga tidsperioder i vårdkedjan, och hur de kan förkortas ytterligare, har Stockholms Prehospitla Center (SPC) uppdrag att, tillsammans med alla aktörer inom prehospitla vården och akutsjukhusen, driva tillgänglighetsprojekt för att ytterligare minska väntetider inom länets ambulanssjukvård.

Driftsäkerhet

Leverantörerna ansvarar för sin verksamhet innefattande det medicinska innehållet, personal, fordon, utrustning, lokaler m.m. I ansvaret ingår att det finns tillräckligt med personal för att bemanna ambulanserna och att det finns reservfordon och utrustning för att klara avtalet. Antalet avställda bilar följs upp månatligen. De sista åren har avställd tid för ambulansleverantörer uppgått till ca 0,5 till 1,0 % av drifttiden vilket bedömts som rimligt utifrån behov av sanering och liknande. Förvaltningen kan inte se ett ökat bortfall på grund av dålig driftsäkerhet hos fordon.

Gränslös dirigering

Nyttjandegrad på ambulanser i de tyngst belastade områdena (innerstad), var i mars månad 86 % av drifttiden. Motsvarande belastning i vissa ytterområdena var 26 %. Vid de tillfällen då ambulanser i ytterområden får långa uppdrag, dirigerar SOS Alarm om en eller flera ambulanser från andra områden till beredskap i det aktuella området. Gränslös dirigering utökar därmed möjligheten till att täcka upp i ytterområden jämfört med fasta distrikt för respektive ambulans.

Det stora antalet enheter möjliggör en hög flexibilitet så att vid bland annat hög belastning kan ambulanser med lägre prioriterade uppdrag dirigeras om till mer högprioriterade uppdrag. Dirigering från SOS Alarm anpassas efter rådande omständighet och aktuell trafiksituation. SOS Alarm har även tillåtelse att i samråd med jourhavande tjänsteman kalla in extra kapacitet vid behov.

Hygienrutiner

Samtliga leverantörer har skriftliga hygienrutiner som personalen ska följa. Vid behov av sanering har all personal möjlighet att meddela till SOS Alarm om att ambulansen ska tas ur drift för sanering av kläder och fordon. Först efter att personalen meddelat att sanering är klart kan ambulansen tilldelas nya uppdrag.

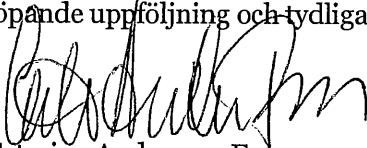
Samverkan

I och med nya avtal från 1 februari 2012 har förvaltningen stärkt kraven på samverkan mellan beställare, ambulansföretag och SOS Alarm. Leverantörernas ambulansläkare ska delta i gemensamt arbete under ledning av ambulanssjukvårdens chefläkare med minst tio timmar per vecka. Uppföljning av medicinska avvikelser och arbete med patientsäkerhetsfrågor ingår som en del i det arbetet. Utökad samverkan kommer innebära en samlad uppföljning och samverkan inom ambulanssjukvården på ett mer strukturerat sätt än i tidigare avtal.

Förvaltningen har vidare en tät och bra kontakt med SOS Alarm, där uppföljning samt följsamhet mot avtal följs rutinmässigt.

Uppföljning

Förvaltningen följer verksamheten löpande och arbetar aktivt för att säkerställa kontinuitet, kvalitet och behov i länets ambulanssjukvård. I avtalen med ambulanssjukvården finns tydliga krav, bra verktyg för löpande uppföljning och tydliga sanktioner vid brister.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Kitty Rook Wennberg
Avdelningschef